

Vilma  
Malečkar  
Andragoški center  
Slovenije

# ŠTUDIJSKI KROŽKI - VZVOD SOCIOKULTURNE ANIMACIJE

## *Študijski krožki kot način za zadovoljevanje potreb skupnosti*

**N**a življenje v skupnosti vplivajo različni dejavniki, med katerimi ima pomembno vlogo tudi delovanje neformalnih skupin, ki se oblikujejo na osnovi lastnih pobud ter skupnih interesov in imajo funkcijo neposrednega delovanja in s tem spreminjanja življenja posameznikov ter okolja, v katerem ti živijo

in delujejo. Eden izmed povezovalnih elementov je poleg skupnega interesa tudi preučevanje virov lokalnega okolja in hkrati delovanje v njem. Navedeno problematiko bomo povezali z idejami sociokulturne animacije, ki se med drugim v praksi uresničujejo

tudi v okviru neformalnega učenja in delovanja posameznikov v študijskih krožkih, ki jih navajamo kot primer uresničevanja neformalne prakse.

*Formalno učenje je pogoj za neformalno učenje in nasprotno.*

### ODZIV LJUDI, VKLJUČENIH V ŠTUDIJSKE KROŽKE

Predstavili bomo tudi odziv posameznikov, ki so od decembra 1999 do maja 2000 sodelovali v študijskih krožkih. Obravnavali bomo dva študijska krožka:

- na Kobilju si je skupina posameznikov postavila cilj, da ustanovijo telehišo (v nadaljevanju študijski krožek Telehiša);
- v Remšniku so se odločili, da uredijo vaški

center (v nadaljevanju študijski krožek Uredimo vaški center).

Anketa vključuje 14 vprašanj odprtega tipa in 33 posameznikov: 10 žensk in 23 moških. Večino odgovorov smo kategorizirali, nekatere pa navajamo dobesedno.

Zanimali so nas naslednji vidiki:

- motivi posameznikov za vključitev v študijski krožek;
- vpliv učenja in delovanja interesne skupine na razvoj kraja in lokalne skupnosti;
- cilji, ki so si jih udeleženci postavili v krožku (izobraževalni, akcijski);
- sodelovanje in povezovanje skupine z lokalnimi institucijami;
- splošna ocena, mnenje o učenju in delovanju posameznikov v študijskih krožkih.

### FORMALNO IN NEFORMALNO UČENJE

Pri obravnavanju neformalnega učenja in delovanja ljudi v skupnosti se navezujemo na razmerje med formalnim in neformalnim, saj je razmerje med neformalnim in formalnim potrebno za obravnavo neformalnega v družbenem okviru. Najprej se lahko navežemo na Habermasov koncept sodobnih družb, ki ga ustvarjata tako imenovana dihotomna struktura

sveta življenja in sistema (cit. po: Kos, 1993: 43). Gre za razmerje med osnovnima polarnima strukturama sodobnih družb, ki integrira »... razmerje med (neformaliziranim) svetom – življenja in iz njega izdiferenciranim avtonomnim (formalnim sistemom) ...« (n. d.: 44).

Pri obravnavanju razmerja med formalnim in neformalnim ter nasprotno govorimo o konceptu paralelnih prostorov, ki omogočajo nastajanje fleksibilnejših, neformaliziranih, decentralističnih oblik delovanja, ki med drugim obsega tudi razmerje med formalnim in neformalnim učenjem ter delovanjem.

Govorimo o dvojnosti sistemov (formalnega) in sveta življenja (neformalnega), ki ne delujeta ločeno, temveč se med seboj povezujeta in pogojujeta ali kot navaja D. Kos: »Ni le obstoj formalne sfere pogoj za obstoj neformalne, velja tudi obratna zveza ...« (n. d.: 96). Razmerje med »svetom življenja« (neformalnim) in »sistemom« (formalnim) lahko navežemo na koncept družbene akcije in delovanja. D. Kos opredeli neformalno delovanje kot »... najsplošnejši pojem, ki vključuje najširši spekter aktivnosti v prostem času do najbolj intenzivnih delovnih in od povsem enkratnih spontanij dejanj do neformalno institucionaliziranih aktivnosti z dolgo tradicijo« (n. d.: 104).

Uresničevanje potreb poteka različno, v formalnih in tudi neformalni sferi, v bolj ali manj institucionaliziranih oblikah; lahko pa so tudi rezultat preteklega neformaliziranega delovanja in, če okoliščine dovoljujejo, se integrirajo v tako imenovani sistem (formalno) in postanejo del vsakdanjega življenja, ki pomeni nov, dodaten spekter dejavnosti.

## NEFORMALNO IZOBRAŽEVANJE IN RAZVOJ LOKALNE SKUPNOSTI

Skupnost bomo opredelili z vidika povezovanja posameznikov v njej in konstitucije potreb v korist vzajemnega preučevanja, učenja ter skupnega delovanja v lokalni skupnosti.

Pri predstavitvi razmerja med razvojem lokalne skupnosti in izobraževanjem lahko izhajamo iz predpostavke, da je eden izmed pomembnejših dejavnikov za razvoj skupnosti tudi izobraževanje, ki je »stimulus za in odgovor na skupnost« (Fletcher, 1989 : 51).

Kot smo že omenili, je razvoj skupnosti odvisen od izobraževanja posameznikov v njej.

Neformalno izobraževanje, preučevanje virov lokalnega okolja in delovanje v skupnosti so dejavniki, ki ustvarjajo nov, dodaten okvir, ki pomeni oziroma ustvarja dodatne možnosti za družbeno delovanje.

Pri navajanju izobraževanja kot dejavnika oziroma vzroka spreminjanja vsakdanjega življenja posameznikov, ki se združujejo tudi z namenom lokalnega razvoja, lahko govorimo o pojavnosti tako imenovanega novega lokalizma, ki se razlikuje od »starega« po tem, da je osnova prostovoljno združevanje za reševanje »novih lokalnih problemov ter ni v negativni korelaciji z globalizmom ...« (Kos, 1993: 174).

T. Husen neformalnemu izobraževanju pripisuje te značilnosti:<sup>1</sup> »... je manj strukturirano; ima bolj neposredne cilje; je bolj decentralizirano organizirano; uporabno predvsem za specifične potrebe nekega kraja; njegovi dosežki so bolj otipljivi in neposredni ter jasno razvidni, a so kratkotrajnejši; metode in oblike izvedbe so bolj praktične, izkušenske, ne pa abstraktne in teoretične; udeleženci se ga udeležujejo zaradi svojih zanimanj in po svo-

*Razvoj skupnosti je odvisen od izobraževanja posameznikov, ki ji pripadajo.*

Neformalno izobraževanje torej ustvarja možnosti za izobraževanje in delovanje, ki ga formalno izobraževanje ne obsega ali pa ga ne obsega v celoti, in omogoča uresničevanje tistih interesov, ki izhajajo iz potreb posameznikov oziroma skupin. Ti želijo delovati neodvisno in v skladu s cilji, ki si jih sami določijo. Eden izmed načinov uresničevanja neformalnega izobraževanja je tudi neformalno izobraževanje s ciljem razvoja lokalne skupnosti.

jih zmožnostih; ima korenine v nekem kraju ali na nekem področju dejavnosti in ga ne načrtujejo v nekem odtujenem središču; je bolj gospodarno, ker uporablja različne vire in možnosti; je često del neke politične strategije...« (povzeto po: Jelenc, 1992: 14).

Za izobraževanje v skupnosti je značilno, da obsega akcije in cilje. Pri akcijah lahko govorimo o dveh oblikah delovanja, to so »akcije družbenega planiranja v skupnost« in »družbene akcije« (Grantham, v: Stubblefield, 1981: 16.). Za akcije družbenega planiranja v skupnosti je značilno, da so izobraževalni programi že vnaprej določeni in se izvajajo v bolj formaliziranih oblikah, družbene akcije pa se lotevajo problemov in razvojnih teženj neposredneje. Torej je takšno izobraževanje bolj »... samobitno ter povezano z akcijami v okolju ter usmerjeno k razvoju skupnosti ...« (n. d.: 15).

Izobraževanje za (lokalno) skupnost lahko opredelimo kot »... osvobajajoče in emancipacijsko izobraževanje, ki si prizadeva usposobiti člane lokalne skupnosti za sodelovanje pri demokratičnem odločanju in za čim učinkovitejšo uporabo človeških, fizičnih in finančnih zmožnosti, predvsem na

lokalni ravni. Pripomoči želi k razvoju vsakega posameznika in skupnosti kot celote. Spodbuja in lajša preobrazbo posameznikov v skupnosti.« (Carey, 1994: 40)

Izobraževanje v skupnosti obsega različne aktivnosti posameznikov in skupin, ki sodelujejo z izobraževalci, različnimi organizacijami in delujejo na podlagi ugotovljenih pomanjkljivosti ter potreb v skupnosti, organiziranju in načrtovanju izobraževanja glede na nastale interese in potrebe ter je usmerjeno k reševanju vsakdanjih problemov.

Pri preučevanju odvisnosti med izobraževanjem in razvojem skupnosti bomo izhajali tudi

iz predpostavke, da je razvoj skupnosti odvisen od vseživljenjskega učenja posameznikov v skupnosti. Pojem vseživljenjskega učenja in izobraževanja v skupnosti in za skupnost lahko navežemo na R. Kidda (1973), ki je opredelil izobraževanje s formulo  $B/3=B \times B \times B$  – Being (biti), Becoming (rasti, postajati) in Belonging (pripadati). Omenjeno formulacijo lahko povežemo s konceptom vseživljenjskega učenja, ki obsega življenje posameznika v celoti in traja vse življenje. R. Kidd meni: »... ker je izobraževanje permanentno, mora imeti mnogo vstopov, mnogo novih epizod, odprto in naraščajoče spiralo učenja, s postanki in odmori, vendar brez končnih postaj ...« (n. d.: 13). Pomembna prvina je pripadnost skupnosti, saj je pomemben pogoj za bivanje in rast. Enako velja za drugi dve, kajti kakovost pripadnosti skupnosti je pomembno odvisna od stanja bivanja ter obsega in kakovosti posameznikove rasti v skupnosti. In ravno v povezavi s tem lahko govorimo o pomenu, ki ga ima kontinuirano učenje za posameznikov razvoj in tudi za razvoj skupnosti.

N. Longworth uresničitev vseživljenjskega učenja povezuje z učenjem v skupnosti. »Tako lahko govorimo o »učeci se skupnosti«, ki je opredeljena kot mesto, kraj, vas ali področje, ki svoje ekonomske, politične, izobraževalne in krajevne strukture usmerja in integrira v

*Neformalno izobraževanje v lokalni skupnosti je bolj povezano z akcijami v okolju.*

Za tako imenovano učeco se skupnost je značilno, da se opira na interakcijo med različnimi področji, ki tvorijo celoto skupnosti, znotraj katere ima pomembno mesto vseživljenjsko učenje: »Ko se skupnosti razvijajo in preraščajo v skupnosti vseživljenjskega učenja, se med različnimi področji vzpostavljajo interakcije in soodvisnosti; sčasoma zato ta področja postajajo bolj dinamična in plodna. Sožitje vzajemnih interesov med različnimi organizacijami je za učeco se skupnost bistveno ...« (n. d.: 4)

smeri razvijanja talentov in človeškega potenciala vseh državljanov ...» (1996: 3)

Za uresničevanje koncepta vseživljenjskosti učenja se morajo različne izobraževalne ustanove in organizacije med seboj povezovati in sodelovati. To pomeni, da je treba ustvariti interakcijo med formalnim in neformalnim izobraževanjem, ki med seboj poveže različne ustanove. Za vseživljenjsko učenje je značilno, da se nanaša na vsakdanje življenje. To pomeni, da vsebine izobraževanja izhajajo iz potreb vsakdanjega življenja posameznikov v skupnosti. Na to, kaj se bodo ljudje učili, vplivajo tudi potrebe skupnosti. Vseživljenjsko izobraževanje zahteva torej sodelovanje različnih ustanov in organizacij, ki se ukvarjajo posredno oziroma neposredno z izobraževanjem (odraslih), vsebine izobraževanja pa izhajajo iz potreb skupnosti oziroma posameznikov v njej.

## SOCIOKULTURNA ANIMACIJA IN ŠTUDIJSKI KROŽKI

Simpson meni, da je animacijo bolje opredeliti »... kot gibanje kot pa teorijo ali doktrinarno telo ...« (Simpson, 1989: 54). Ta postavka nam bo v nadaljevanju izhodišče za interpretacijo sociokulturne animacije v družbenem okviru. Po P. Besnardu (1979: 5) z animacijo označujemo aktivnosti v skupini ali s skupino, kolektivom ali okoljem. Za pospeševanje komunikacije in strukturiranja življenja v družbi ne uporablja avtoritarnih metod, ampak metode integracije in participacije.

J. A. Simpson opredeljuje animacijo kot: »Spodbuda mentalnemu, fizičnemu in čustvenemu življenju ljudi na danem območju, ki jih napeljuje k temu, da se lotevajo širšega obsega izkušenj, s pomočjo katerih pridejo do višje stopnje samo-uresnitve, samo-izražanja in do zavesti o pripadnosti skupnosti, ki lahko nanjo vplivajo. V današnjih urbanih družbah se takšna spodbuda redko sproži

spontano iz okoliščin vsakdanjega življenja; načrtovana mora biti kot nekaj dodatnega k okolju.« (Simpson, 1989: 54) Sociokulturno animacijo lahko opredelimo kot dejavnost, ki spodbuja posameznike in skupine k aktivnejšemu in kreativnejšemu življenju v skupnosti ter je usmerjena k razvoju na individualni in kolektivni oziroma družbeni ravni.

Besnard (n. d.: 13–14) sociokulturno animacijo opredeljuje kot skupek praks, aktivnosti in odnosov, ki obsegajo interese posameznikov v njihovem kulturnem življenju. Mišljene so različne aktivnosti, ki jih institucije ne zadovoljujejo (in ki zadovoljujejo funkcije sprostitve, zabave in razvoja). Aktivnosti so prostovoljne (v nasprotju s kulturnimi obveznostmi, ki jih zahteva šola), glede na delovanje ali udeležbo v organizacijah (klubi, organizacije ali skupine) odprte, vanje se lahko vključi vsak (ne glede na starost, spol, poklic), nepristranske, niso usmerjene k doseganju diplom ali kvalifikacij, potekajo s pomočjo animatorjev, usposobljenih za delo, v skupinah v sociokulturnih institucijah (mladinski centri, kulturni centri itd.).

Animacija obsega različna področja delovanja. V zvezi s tem je treba omeniti, da ne pokriva le področij prostega časa in kulture, ampak tudi širša področja družbenega življenja, saj je »... funkcija družbe, ki jo prežema in di-

*Cilj sociokulturne animacije je spodbujanje posameznikov h kreativnejšemu življenju.*

Ideje sociokulturne animacije se uresničujejo v različnih družbenih praksah, tudi kot neformalno učenje, druženje in delovanje posameznikov v okviru študijskih krožkov. Neformalno izobraževanje in uresničevanje idej sociokulturne animacije ustvarjata okvir, ki odpira drugo, dodatno možnost ustvarjanja potreb in njihovega uresničevanja v tako imenovani neformalni sferi. Ta poteka sočasno in v soodvisnosti s formalno sfero. Uresničevanje idej sociokulturne animacije povezujemo tudi z uresničevanjem neformalnega izobraževanja.

namizira, ker je vsepovsod, tako kot življenje« (n. d.: 10).

S. Klemenčič (1995) navaja, da lahko študijske krožke povežemo z značilnostmi neformalnega izobraževanja, saj je zanje značilno, da se lahko vanje vključi vsak ne glede na starost, status, izobrazbo. Potreben je le interes. Za študijske krožke je tudi značilno, da pripomorejo k razvoju lokalne skupnosti, ker delujejo na podlagi dveh principov: udeleženci študijskih krožkov se učijo (izobraževalni cilji) in svoje znanje, nove izkušnje, delo študijskega krožka prenesejo v lokalno skupnost (akcijski cilji).

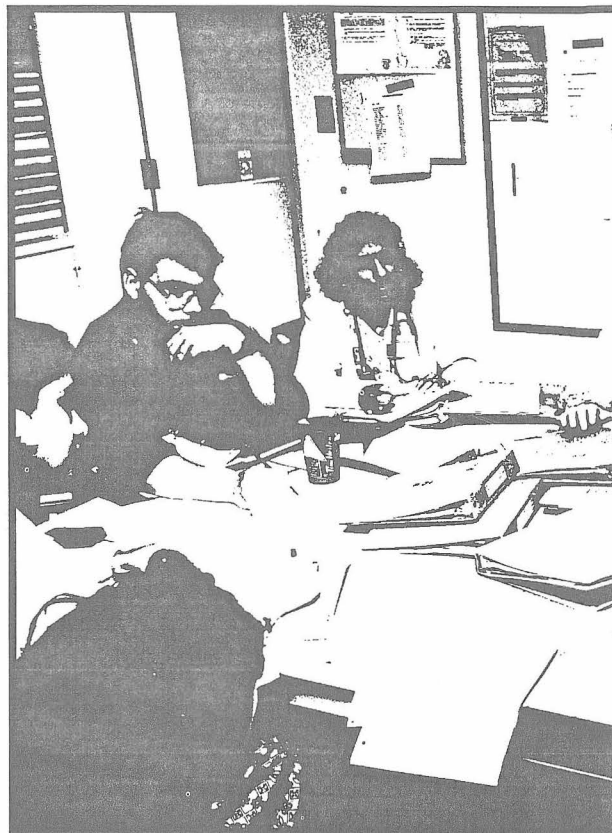
Bistvena sta torej dva dejavnika – skupno učenje in delovanje. Učenje v okviru študijskih krožkov je ena izmed oblik uresničevanja idej sociokulturne animacije, in sicer v obliki neformalnega izobraževanja posameznikov v lokalni skupnosti, katerega cilj je, da udeleženci študijskih krožkov preučijo vire in probleme v skupnosti, znanje in spoznanja prenesejo v skupnost ter tako spodbudijo še druge prebivalce k sodelovanju.

## NEFORMALNO IZOBRAŽEVANJE, DRUŽENJE IN DELOVANJE V ŠTUDIJSKIH KROŽKIH

### Motivi za vključitev v študijske krožke

Vprašanje, zakaj se posamezniki vključujejo v skupine, katerih namen je povezovanje zaradi skupnih ciljev in s tem opozarjanje ter morebitno spreminjanje institucionalnega sistema oziroma življenja v določenem kraju, je eno izmed vprašanj, ki smo ga postavili udeležencem obravnavanih študijskih krožkov.

Člani študijskega krožka Uredimo vaški center so najpogosteje navajali, da so jih v skupino pritegnile želja, da uredijo vas, možnost druženja s sovaščani, želja po spreminjanju



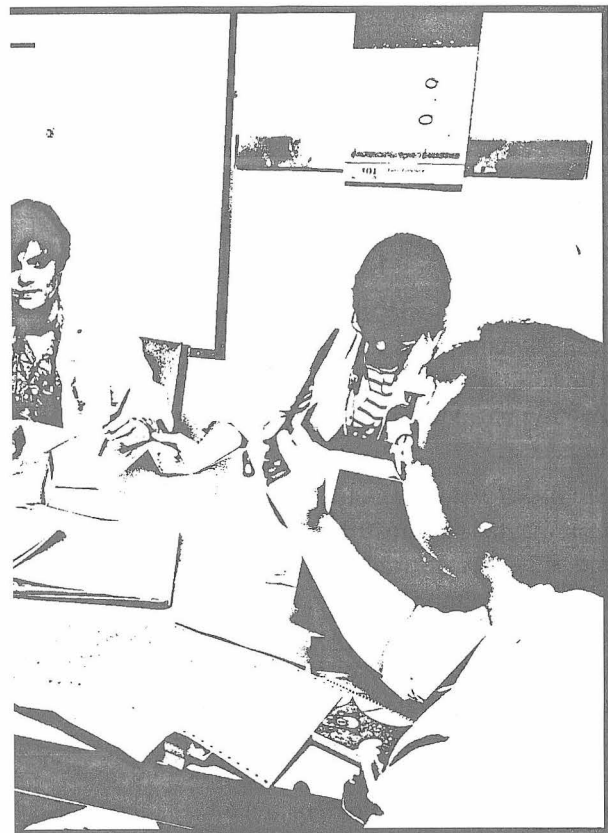
življenja v vasi in izboljšanju počutja vaščanov v lastni vasi.

Člani študijskega krožka Telehiša so največkrat navajali, da so jih pritegnile sama tema in radovednost, kaj je to telehiša, možnost druženja z ljudmi s podobnimi interesi in želja, da bi nekaj storili za razvoj svojega kraja.

V obeh skupinah udeleženci najpogosteje navajajo tri motive za vključitev: možnost vplivanja na življenje v lokalni skupnosti, druženje s sokrajani in medsebojno sodelovanje.

### Vpliv študijskih krožkov na razvoj lokalne skupnosti

Že v prejšnjem poglavju smo navedli, da sta za študijske krožke pglavitna dva cilja: skupno učenje in s tem prenašanje pridobljenega znanja v okolje, kjer skupina deluje, torej delovanje v lokalni skupnosti.



V študijskem krožku Telehiša so si postavili te cilje: ustanoviti telehišo v Kobilju, kasneje še v Prosenjakovcih, oblikovati spletno stran na internetu in tako predstaviti krajevno skupnost ter okoliške vasi, informirati krajanje o poteku in dogajanju v zvezi z ustanavljanjem telehiše (v lokalnih časopisih) ter pripraviti zloženko o njej. Za uresničitev navedenega se je skupina odločila, da preuči različne vire o telehiši (internet, brošure, obisk telehiše v Oriszenpetru na Madžarskem).

V študijskem krožku Uredimo vaški center so se odločili urediti vas Remšnik: olepšati cvetlične grede, oblikovati meje in zelenice, urediti trate, informirati in pritegniti k sodelovanju še druge prebivalce vasi. Za uresničitev navedenega so člani organizirali skupinsko učenje, ki je obsegalo analizo sestave zemlje, spoznavanje rastlin, urejanje okolja, analizo avtohtonosti rastlin in ocenitev lege vasi. Pri

pridobivanju znanja in informacij so si pomagali z različnimi knjigami o rastlinah, obiskali vrtnarijo, izhajali iz lastnih izkušenj in znanja, ki so si jih med seboj izmenjali, upoštevali pa so tudi napotke starejših prebivalcev.

Zanimalo nas je, ali študijski krožki vplivajo na življenje v njihovi vasi in kako. Vsi anketiranci so odgovorili, da njihovo delo lahko pripomore k razvoju njihove vasi in spreminjanju življenja vaščanov.

Člani študijskega krožka Uredimo vaški center najpogosteje navajajo, da sta ustanovitev in delovanje študijskega krožka pripomogla k dialogu med vaščani in izmenjavi različnih mnenj, izboljšali so se medsebojni odnosi, skupina je postala zgled in spodbuda, ki je pritegnila še druge vaščane k sodelovanju. Članica (49 let, šivilja) navaja:<sup>2</sup> »Z druženjem in pogovori se porodijo ideje, se izoblikujejo in tako nastane homogena vez z rezultatom kvalitetnejšega in lepšega ...«

V študijskem krožku Telehiša člani najpogosteje navajajo možnost skupinskega sodelovanja, ki temelji na vzajemnem usklajevanju ciljev in akcij skupine. Pomembna sta torej medsebojno usklajevanje in sodelovanje.

Na vprašanje, v čem vidijo prednosti delovanja študijskih krožkov za razvoj skupnosti, smo dobili te odgovore: v medsebojnem povezovanju in sodelovanju, združevanju z ljudmi s podobnimi interesi in uporabnosti pridobljenega znanja.

V študijskem krožku Uredimo vaški center so člani kot prednosti najpogosteje navajali večjo povezanost med vaščani, uporabnost pridobljenega znanja in njegov vpliv na videz vasi. Ena izmed članic (49 let, šivilja) navaja: »Način skladnosti barv, način sajenja, primernost sadik in vnos avtohtonih rastlin s pridihom sodobnosti je spremenil in zapolnil naš vaški center. Prednost in veselje nas vseh je, da je to postalo nalezljivo in da se rezultati kažejo v

*Študijski krožki so oživili lokalni dialog.*

želji ostalih prebivalcev po spreminjanju in estetskem videzu kmetij ...« Druga članica (70 let, upokojenka) pa meni: »..., da se seznanimo s čim novim in pokažemo, da se tudi v višinskih krajih lahko marsikaj uredi in spremeni ...«

Na vprašanje, koliko študijski krožki pripomorejo k razvoju lokalne skupnosti (na splošno) in kako, so člani odgovarjali takole:

V študijskem krožku Telehiša udeleženci poudarjajo kot bistveno značilnost takšnega delovanja povezovanje ljudi, ki vpliva na vsakdanje življenje ljudi v določenem kraju. Eden izmed udeležencev skupine (35, mehanik) meni: »V študijskem krožku sodelujejo domačini, vsak prispeva svoj delež, s tem pa se krepí motivacija, se večja samozavest in spoštovanje do skupnega in končnega izdelka ....«

Drugi udeleženec (36 let, veterinarski tehnik): »Najprej se vidijo rezultati interesnih skupin, ki posredno vodijo k napredku skupnosti ...«

V študijskem krožku Uredimo vaški center je največ udeležencev navedlo, da tak-

šen način dela poveže prebivalce med seboj, da laže in hitreje rešujejo probleme, ki nastajajo v skupnosti. Zelo pomembna značilnost takega delovanja je tudi večja družabnost. Ena izmed udeleženk (49 let, šivilja) navaja: »Povezanost ljudi pri delu pripomore k večji družabnosti in tako je bojazen odveč, da bo kraj osamljen in pust. Ideje ne ostanejo samo ideje, te se uresničijo in bogatijo življenje na vasi...«

V obeh skupinah udeleženci poudarjajo pomen sodelovanja, povezovanja in ustvarjanja dialoga, ki je lahko tudi zgled za druge kraje za povezovanje, sodelovanje in delovanje v skupnosti. Sklepamo lahko, da sta sodelovanje in povezanost ljudi pomembna dejavnika, ki lahko ustvarita novo jedro v

kraju, pripravljeno delovati s funkcijo spreminjanja sedanjega, prepoznanega in morebiti že preživelega načina življenja v skupnosti.

## Povezovanje in sodelovanje z drugimi institucijami

Predpostavljali smo, da se obravnavani interesni skupini povezuje z različnimi formalnimi institucijami v svojem lokalnem okolju. Zanima nas, kako in kdaj prihaja do sodelovanja.

Študijski krožek Telehiša se je povezal s člani krajevne skupnosti Kobilje (v nadaljevanju KS), občino (nekateri člani skupine so občinski svétniki). Ideje skupine so dali v obravnavo na občinski svet. Z obema institucijama so se povezali iz dveh razlogov – ustvariti sodelovaje in pridobiti sredstva iz občinskih virov. Člani navajajo, da pri navezovanju stikov z občino in člani KS niso imeli večjih težav. Predpostavljamo lahko, da je bila pri tem olajševalna okoliščina, ker so bili nekateri občinski svétniki tudi člani skupine. Z besedami člana (45 let, višji ekonomist): »Aktivno sodelujemo s svojo lokalno skupnostjo, eden izmed članov je tudi župan, ki je navzoč na marsikaterem našem srečanju in je seznanjen s tem, kaj potrebujemo in kaj želimo s Telehišo doseči.«

Člani študijskega krožka Uredimo vaški center so se povezali s KS Remšnik, občino, KD Remšnik in Javnim komunalnim podjetjem. Občina je odobrila nekaj finančnih sredstev za kritje najnujnejših stroškov, KS je ponudila prostor za delo, Javno komunalno podjetje je sodelovalo pri dovozu materiala in krilo del stroškov. Člani posebej navajajo še dve »instituciji«, ki sta pripomogli k uresničevanju zamisli interesne skupine. Ena izmed članic je njihovo vlogo opredelila takole: »Upokojeanci so pomagali z nasveti, mladina pa pri dovozu in odvozu zemlje.«

*Namen študijskih krožkov je povezovanje posameznikov v skupnosti.*

Člani pravijo, da so na začetku imeli težave predvsem s člani KS in z občinskimi svetniki. Problem so rešili tako, da je skupina organizirala sestanek s predstavnikom KS in predsednico občinskega sveta. Dogovorili so se o sodelovanju. Problem, ki je izhajal iz začetne nezainteresiranosti obeh institucij, je med drugim povezan tudi s prelaganjem odgovornosti obeh institucij na krajanje. Skupina vaščanov se je odločila, da začnejo problem reševati sami. Eden izmed članov navaja (35 let, mehanik): »Sodelujemo s krajevno skupnostjo, občino in Javnim komunalnim podjetjem, ki je bilo praktično odgovorno za to urejanje, vendar je bila izvedba nikakršna. Stanje se sedaj izboljšuje.«

Udeleženci obeh obravnavanih skupin menijo, da pri uresničevanju načrtov sodelujejo in se povezujejo z različnimi institucijami v svojem okolju. V obeh primerih je bila neformalna skupina pobudnica in akterka, saj je sprožila sodelovanje in pritegnila tudi druge institucije.

## Ocena učenja in delovanja v študijskih krožkih

Od članov smo želeli izvedeti, kako ocenjujejo svoje izkušnje v zvezi z učenjem in delovanjem v študijskem krožku.

Večina članov študijskega krožka Telehiša ocenjuje, da so se naučili veliko novega, pridobili nove izkušnje in medsebojnim usklajevanjem pridobili zanimanje za delovanje v KS. Pozitivno je tudi ovrednoten način dela v skupini (fleksibilnost skupine, izmenjava stališč, upoštevanje individualnih pobud).

Tudi člani študijskega krožka Uredimo vaški center navajajo pomen pridobljenega znanja za osebni razvoj in razvoj kraja. Ena izmed članic (68 let, upokojenka) navaja: »Imam občutek večje koristnosti v lokalni skupnosti in navdušena sem nad opravljenim delom, saj

je sedaj kraj urejen in lep.« Pomembna pridobitev skupine je tudi, da so se med seboj povezali krajanje različnih generacij. Članica (49 let, šivilja) o tem meni: »Svoje znanje sem lahko posredovala naprej, veliko novega sem se naučila, izvedela določene stvari in spoznala izročilo kraja. Vesela sem generacijskih povezav, urejenosti kraja, pohval krajanov. V slogi je moč ...«

## SKLEPNE MISLI

Velikokrat se ljudje počutijo nemočni, nekompetentni za reševanje problemov, ki jih motijo v njihovem okolju. Na osnovi analize študijskih krožkov, ki so letos potekali v Kobilju in Remšniku, lahko sklepamo, da s skupnim učenjem, vzajemnim delovanjem lahko vplivamo na spreminjanje vsakdanje podobe našega kraja in življenja v njem. Potrebna je le pobuda. Eden izmed članov skupine Telehiša navaja: »Aktiviralo se je zdravo jedro v našem kraju, ljudje so se mobilizirali za delo ...« Za obe skupini je značilno, da so se njihovi interesi, njihove potrebe začnjale uresničevati, ko so se ljudje med se-

Povzamemo lahko, da učenje v študijskih krožkih ni namenjeno le učenju posameznikov, je več kot to – je učenje interesne skupine, ki je pripravljena osebne interese povezati z interesi drugih oziroma jih je pripravljena preseči in povezati s skupnim delovanjem ter dejavnim poseganjem v aktualno problematiko, povezano z vsakdanjim življenjem ljudi v njihovem okolju. To je tudi jedro, ki zasluži podrobnejšo analizo razumevanja in uresničevanja neformalnega učenja, druženja in s tem delovanja posameznikov v njihovem domačem okolju tudi z vidika razmerij med formalnim ter neformalnim in odnosov, ki se med njima ustvarjajo in tako odpirajo nove možnosti družbenega delovanja.



boj povezali, ko so se začeli o pereči problematiki pogovarjati, jo preučevati in skupaj načrtovati poti za uresničevanje.

## LITERATURA

Besnard, P.: SOCIO-CULTURAL ANIMATION, Considered as a Sub-system of Adult Education, ECLE Export Meeting on the out of School Forms of Adult Education, Kladno, 1979, str. 3–71 (tipkopis, 24 str.).

Carey, L.: IZOBRAŽEVANJE V LOKALNI SKUPNOSTI, v: VLOGA IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH PRI DEMOKRATIZACIJI DRUŽBE, Postojna, 1994, str. 33–42.

Fletcher, C.: COMMUNITY EDUCATION AND COMMUNITY DEVELOPMENT, v: LIFELONG EDUCATION FOR ADULTS, Pergamon Press, Oxford, 1989, str. 51–54.

Jelenc, Z.: NEFORMALNO IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH V ORGANIZACIJAH, Filozofska fakulteta, Ljubljana, 1992.

Klemenčič, S.: UČIMO SE V ŠTUDIJSKIH KROŽKIH, Andragoški center Slovenije, Ljubljana, 1995.

Keddle, N.: ADULT EDUCATION FOR A CHANGE (ur. Jane L. Thompson), London, 1980, str. 45–63.

Kos, Drago: RACIONALNOST NEFORMALNIH PROSTOROV, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana, 1993.

Kidd, R.: RELENTLESS VERITY: EDUCATION FOR BEING-BECOMING-BELONGING, Syracuse University, 1973 (Publications in Continuing Education).

Longworth, N.: LIFELONG LEARNING AND THE LEARNING COMMUNITY, v: LIFELONG LEARNING FOR PEOPLE IN EUROPE, Comment, 1996, št. 16.

Simpson, J. A.: SOCIOCULTURAL ANIMATION, v: LIFELONG EDUCATION FOR ADULTS, AN INTERNATIONAL HANDBOOK, ADVANCES IN EDUCATION, Pergamon Press, Oxford 1989, str. 54–57.

Stubblefield, Harold, W.: CONTINUING EDUCATION FOR COMMUNITY LEADERSHIP, v: NEW DIRECTIONS FOR CONTINUING EDUCATION (ur. Knox, Alan, B.), San Francisco, 1981.

<sup>1</sup> Navajamo le tiste značilnosti neformalnega izobraževanja, za katere predpostavljamo, da so pomembne za razumevanje neformalnega izobraževanja v razmerju do formalnega, in sicer z vidika neformalnega izobraževanja in delovanja v lokalni skupnosti.

<sup>2</sup> Izjave udeležencev navajamo dosledno in dobesedno.